

การพัฒนาแบบความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในยุค New Normal*

THE DEVELOPMENT MODEL OF RELATIONSHIP BETWEEN
CHARACTERISTICS OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND SCHOOL QUALITY
ASSURANCE IN THE NEW NORMAL ERA

พระมหาภคิตพิสิฐ กิตติธมโม/จำพันธ์

Phramaha Kitphisit Kittidhammo/Jarphan

อินตา ศิริวรรณ

Intha Siriwan

ลำพอง กลมกุล

Lampong Klomkul

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahchulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

E-mail: 6301102008@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในยุค New Normal 2) เพื่อพัฒนาแบบความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในยุค New Normal 3) เพื่อนำเสนอแบบความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในยุค New Normal โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ คือ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย 1) การสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 12 คน 2) สทนากลุ่ม จำนวน 9 รูป/คน และ 3) ใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง 234 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอรูปแบบสหสัมพันธ์ด้วยตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณลักษณะฯ 5 ด้าน คือ (1) ด้านการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ (2) ด้านการบูรณาการหลักคุณธรรมและจริยธรรมฯ ตามหลักพรหมวิหาร 4 (3) ด้านบุคลิกภาพ (4) ด้านภาวะผู้นำ (5) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 2. การพัฒนาแบบฯ ใน 3 ด้าน คือ (1) ด้านคุณภาพของผู้เรียน ฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน เขียน สื่อสาร (2) ด้านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (3) ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ 3. นำเสนอแบบฯ ใน 3 ด้าน คือ (1) รูปแบบด้านการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ

* Received: 18 December 2023; Revised: 24 December 2023; Accepted: 25 December 2023

คุณธรรมจริยธรรม บุคลิกภาพ และความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (2) รูปแบบด้านกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ - วางแผนรูปแบบ - รับฟังปัญหาของครู ผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองและปรับใช้กับแบบเรียนออนไลน์ ออนไลน์ ผ่านอินเทอร์เน็ต และออนไลน์ แอนด์ (3) เพื่อการประเมินคุณภาพ

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, ความสัมพันธ์ของคุณลักษณะ, การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, ยุค New Normal

Abstract

The objectives of this research article are 1) to study the characteristics of educational institution administrators and quality assurance within educational institutions in the New Normal era. 2) To develop a model of the relationship between the characteristics of school administrators and quality assurance within educational institutions in the New Normal era. 3) To present a model of the relationship between the characteristics of educational institution administrators and quality assurance within educational institutions in New Normal era using multi-phase mixed methods research, that is, the researcher used research tools consisting of 1) in-depth interviews with 12 people, 2) group discussions with 9 people/person and 3) Use a questionnaire for a sample of 234 people to analyze the data with statistics including frequency, percentage, mean, and standard deviation. Correlation patterns are presented with accompanying tables.

The results of the research found that 1. 5 aspects of characteristics are (1) the aspect of managing educational institutions to be successful (2) the aspect of integrating moral and ethical principles, etc. According to the 4 Brahmavihāra principles (3) personality aspect (4) leadership aspect (5) human relations aspect. 2. Development of the model in 3 areas: (1) student quality Training students to have the ability to read, write, and communicate (2) in the learning and learning process that emphasizes the learner as important (3) in the administrative and management process. 3. Present the model in 3 areas: (1) model for successful school administration Administrators must have important characteristics, namely morality, ethics, personality, and good human relations. (2) The format for the teaching and learning process that is learner-focused is - planning the format - listening to teachers' problems. Parents about student learning -

encourage teachers to develop themselves and adapt to on-site, online, via the internet, and on-hand learning methods, (3) for quality assessment.

Keywords: Model Development, Relationship of Characteristics, Quality Assurance Within Educational Institutions, The New Normal Era.

บทนำ

โลกในปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ เป็นสังคมที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ (Knowledge based society) และเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge based economy) ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนมีคุณภาพ จึงทำให้การจัดการศึกษาจำเป็นต้องมุ่งสู่ความเป็นเลิศเพื่อให้การศึกษามีคุณภาพควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศด้านอื่น ๆ ทั้งนี้ การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุล และยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน ทั้งในเชิงสถาบัน ระบบโครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554) การศึกษาไทยในปัจจุบันยังไม่สามารถให้การศึกษาที่มีคุณภาพ และเตรียมความพร้อมนักเรียนให้มีศักยภาพในการแข่งขันกับประชาคมโลกได้เท่าที่ควร แม้แต่การพิจารณาดัชนีการพัฒนามนุษย์ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ พบว่า ประเทศไทยมีดัชนีการพัฒนามนุษย์ในอันดับที่ 81 จากทั้งหมด 134 ประเทศ ซึ่งเป็นลำดับที่ต่ำกว่าอันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ซึ่งได้อันดับที่ 34 โดยประเทศไทยมีสภาพการพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคมต่ำกว่าประเทศที่มีประชากรและทรัพยากรใกล้เคียงกัน สะท้อนว่า ประเทศไทยพัฒนาน้อยกว่าประเทศอื่น นอกจากนี้ คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยยังไม่ถึงระดับมาตรฐานสากล ถึงแม้จะมีแนวโน้มว่าจะดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในช่วงของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง คุณลักษณะและจริยธรรมในการทำงาน เป็นคุณสมบัติของพนักงานที่ผู้บริหารสูงสุดขององค์กรเอกชนในประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา พิจารณาว่าสำคัญที่สุดเหนือกว่าการทำงานเป็นทีม การมีความสามารถในการตัดสินใจ การคิดวิพากษ์ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)

ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุด เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้กำหนดทิศทางในการจัดการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสวงหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อเป็นการพัฒนาตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาบุคลากรและการบริหารในหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จะต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องประการหนึ่งของผู้บริหารมีคุณภาพ คุณลักษณะที่องค์กร สังคม ชุมชน หน่วยงานยอมรับ ได้แก่ คุณลักษณะด้าน

บุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเป็นผู้นำ (นพพงษ์ บุญจิตราดุล, 2540) ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ถ้ามีอยู่ในตัวผู้บริหารในหน่วยงานใด ๆ ย่อมสอดคล้องกับความต้องการของผู้ร่วมงาน และทำให้การบริหารงานในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จได้โดยง่าย

การรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และได้กำหนดหลักการสำคัญข้อหนึ่ง คือ ให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา โดยที่กำหนดให้มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นภารกิจสำคัญหมวดหนึ่งที่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการ อีกทั้งต้องเป็นไปตามระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพตามมาตรฐานและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด ดังนั้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตามที่คาดหวังกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา จึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ได้ให้ความหมายของ “การประกันคุณภาพการศึกษา” ว่าเป็นการประเมินและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุมตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และตามกฎหมายกระทรวงนี้ ข้อ 3 กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ

ในปัจจุบันนี้มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั้น จึงทำให้การดำรงชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปจากวิถีชีวิตเดิม ซึ่งหลังจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสนี้ ผู้คนต้องมีการป้องกันและเลี่ยงโรคระบาดที่เรียกว่า “New Normal” รวมถึงภายในสถานศึกษาหรือหน่วยงานต่าง ๆ ก็ต้องมีมาตรการ กฎเกณฑ์ ป้องกันการแพร่ระบาดอย่างเคร่งครัด เป็นต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบแผนความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในยุค New Normal” เพื่อจะได้นำเอาผลการ

ประเมินคุณภาพมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพ ตลอดจนปัญหา อุปสรรค และผลกระทบจากการประกันคุณภาพภายในของการบริหารผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อจะได้นำเอาผลการศึกษาดัง ๆ เหล่านี้ไปเป็นแนวทางพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในยุค New Normal
2. เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในยุค New Normal
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในยุค New Normal

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ใช้การศึกษาภาคสนาม (Field Study) ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้ให้สัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนและรองผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 12 ท่าน เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในยุค New Normal

ระยะที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในยุค New Normal จำนวน 9 รูป/คน

ระยะที่ 3 การใช้แบบสอบถาม เพื่อนำเสนอรูปแบบความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในยุค New Normal จำนวน 234 คน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในยุค New Normal 5 ด้าน ได้แก่

- 1.1 ด้านการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ มีแนวทางการบริหาร ดังนี้ 1) การพัฒนาจิตสำนึก (จิตวิญญาณ) ของครูในองค์กร 2) การพัฒนาค่านิยม อุดมการณ์และสร้างวัฒนธรรมในการทำงาน เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียน มีหลักยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกัน และ

พัฒนาให้คนปฏิบัติงานเป็นคนที่มีคุณภาพ 3) การพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงาน สมรรถนะเป็นคุณลักษณะความสามารถของบุคคลที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะและคุณลักษณะอื่น ๆ

1.2 ด้านการบูรณาการหลักคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักพรหมวิหาร 4 ได้แก่ 1) เมตตา คือ ความปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข 2) กรุณา คือ ความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ 3) มุทิตา คือ ความปิติยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี และยินดีกับความสำเร็จของนักเรียน 4) อุเบกขา คือ ความวางเฉย วางใจเป็นกลาง ไม่เข้าเติม

1.3 ด้านบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานที่ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพดีนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดีเป็นเบื้องต้น

1.4 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงถึงวิสัยทัศน์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คือ 1) ศึกษานโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำมาบริหารงานและนำพาคนในองค์กรปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิผล 2) บริหารบุคคลด้วยหลักกัลยาณมิตร คือ น่ารัก น่าเคารพ น่ายกย่อง รู้จักพูด อดทนต่อถ้อยคำ 3) บริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาล ทำให้เกิดความเสมอภาค มีคุณธรรม โปร่งใส รับผิดชอบ มีส่วนร่วมเห็นคุณค่า 4) วางแผนการปฏิบัติหน้าที่ของคนในองค์กรให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ 5) การกระจายภาวะผู้นำให้แก่ผู้ร่วมงานในระดับต่าง ๆ

1.5 ด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรในหน่วยงาน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม ยิ้มแย้มแจ่มใส รู้จักรงับอารมณ์โกรธ รู้จัก และปฏิบัติตามศีล 5 นั้นเอง การสร้างมนุษยสัมพันธ์เป็นเรื่องที่สำคัญ ผู้บริหารควรปฏิบัติ ดังนี้ 1) เข้าใจตนเอง 2) ยอมรับในความแตกต่าง 3) การสื่อสาร 4) การยิ้มทักทาย 5) การช่วยเหลือ

2. พัฒนารูปแบบความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในยุค New Normal การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาใน 3 ด้าน คือ

2.1 ด้านคุณภาพของผู้เรียนในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณตามเกณฑ์การคิดวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถอภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและแก้ปัญหา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร มีความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนากิจการจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) มีความก้าวหน้าทางวิชาการและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

2.2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และศึกษาข้อมูลสารสนเทศ มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การจัดการศึกษา ตามนโยบาย และวางกรอบกลยุทธ์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาร่วมกัน

2.3 ด้านกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นสำคัญในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยการจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างชัดเจน ผู้บริหารต้องมี

การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน และพัฒนาความรู้ได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพของตนเอง

3. เสนอรูปแบบความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในยุค New Normal จากการศึกษาวิเคราะห์สามารถนำเสนอรูปแบบใน 3 ด้าน คือ

3.1 รูปแบบด้านการบริหารสถานศึกษา ให้ประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ผู้บริหารต้องมีความรู้รอบด้าน อีกทั้งมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ มีคุณธรรมจริยธรรม ประเมินสถานการณ์หรือการวางแผนล่วงหน้าทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งผู้บริหารต้องประกอบไปด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ 2 ด้าน ดังนี้

1) ด้านคุณธรรมและจริยธรรมผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ได้แก่ (1) เมตตา คือ ความรักความปรารถนาดีของผู้บริหาร (2) กรุณา คือ ความสงสาร กิริยาที่แสดงออกถึงความปรารถนาให้ผู้ปฏิบัติงาน (3) มุทิตา คือ ความยินดีเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้อื่นได้ดี (4) อุเบกขา คือ ความวางเฉย เป็นกิริยาที่วางใจเป็นกลางต่อบุคคลทั้งหลายในองค์กร

2) ด้านบุคลิกภาพ ควรมีลักษณะที่เข้าถึงได้ง่าย มีความประพฤติดี มีความมั่นใจ รู้เท่าทันเทคโนโลยี มีมารยาท มีทัศนคติที่ดี และรอบรู้ในกฎหมาย และมีแนวคิดและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ประกอบไปด้วย (1) ภาวะผู้นำ ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้นำจะต้องกล้าเปลี่ยนแปลงมุมมองของตนเอง และพยายามรับมือที่เป็นชีวิตวิถีใหม่ และ (2) ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรในหน่วยงาน ผู้บริหารต้องรู้จักการสร้างวัฒนธรรมขององค์กร ให้ทุกคนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้นำที่สามารถ walk the talk เป็นผู้นำที่ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา เห็นคุณค่าของงานที่ทำและมีแรงบันดาลใจที่จะทำงานอย่างเต็มที่ เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงเชิงบวกให้กับตัวเอง องค์กร และสังคม ซึ่งต้อง (1) เข้าใจตนเอง (2) เข้าใจผู้อื่น และ (3) ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

3.2 รูปแบบด้านกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นสำคัญในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

3.2.1 ด้านการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ยุค New Normal ควรบริหารจัดการ ดังนี้ 1) วางแผนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง 2) รับฟังปัญหาของครู ผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน 3) ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองเพื่อนำความรู้ไปปรับใช้กับการสอนนักเรียน ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ โดยการใช้กระบวนการทางปัญญาให้ประสบความสำเร็จ

3.2.2 ด้านคุณภาพของผู้เรียน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร ความคิดเห็นและแก้ปัญหา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร มีความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (O-NET) สามารถอภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและแก้ปัญหา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร มีความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา นอกจากนี้

ยังมีการจัดการเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอีกด้วย เช่น การเรียนออนไลน์ มีทั้งหมด 5 รูปแบบ ได้แก่ ออนไซต์ (On-site) เรียนที่โรงเรียน โดยมีมาตรการเฝ้าระวังตามประกาศของ ศบค. ออนไลน์ (On-air) เรียนผ่าน DLTV ออนไลน์ (On-demand) เรียนผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ ออนไลน์ (On-line) เรียนผ่านอินเทอร์เน็ต และออนแฮนด์ (On-hand) เรียนที่บ้านด้วยเอกสาร โดยสถานศึกษาสามารถจัดการเรียนในรูปแบบผสมผสาน

3.3 รูปแบบด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กระบวนการบริหารและการจัดการเป็นการจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา มีการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจอย่างชัดเจน สามารถดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตร และสามารถพัฒนางานวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียน ผลจากการศึกษาวิเคราะห์ในเชิงปริมาณ สรุปได้ ดังนี้

1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 59.40 และเพศชาย จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 40.60

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในยุค New Normal ในภาพรวม พบว่า มีระดับคุณภาพมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีระดับคุณภาพจากมากไปน้อย ได้แก่ พัฒนาระบบการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นสำคัญในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในยุค New Normal ($\bar{X}=3.79$, S.D.=1.058) พัฒนานุชนสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรในหน่วยงานในยุค New Normal ($\bar{X}=3.71$, S.D.=1.086) พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในยุค New Normal ($\bar{X}=3.69$, S.D.=1.002) พัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมที่ใช้พรหมวิหาร 4 มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค New Normal $\bar{X}=3.67$, S.D.=0.958 พัฒนาการบริหารสถานศึกษาในการบริหารงาน เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล การบริหารจะประสบความสำเร็จในยุค New Normal ($\bar{X}=3.66$, S.D.=1.061) พัฒนาบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานในยุค New Normal ($\bar{X}=3.63$, S.D.=1.125) พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในยุค New Normal ($\bar{X}=3.59$, S.D.=1.136) พัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงถึงวิสัยทัศน์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีประโยชน์ในยุค New Normal ($\bar{X}=3.51$, S.D.=1.089)

อภิปรายผล

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในยุค New Normal 5 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ มีแนวทางการบริหาร ดังนี้ (1) การพัฒนาจิตสำนึก (จิตวิญญาณ) ของครูในองค์กรให้เป็นผู้มีความคิดในการทำงานอย่างมีอุดมการณ์ มีเป้าหมายและทุ่มเทเสียสละเพื่อให้งานสัมฤทธิ์ผล (2) การพัฒนาค่านิยม อุดมการณ์และสร้างวัฒนธรรมในการทำงาน (3) การพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงาน เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอื่นๆ

1.2 ด้านการบูรณาการหลักคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักพรหมวิหาร 4 นำไปปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ 1) เมตตา คือ ความปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีความปรารถนาดีมอบให้ผู้อื่น 2) กรุณา คือ ความปรารถนาที่จะช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ สงสารและเห็นใจผู้อื่นที่ประสบทุกข์ 3) มุทิตา คือ ความปิติยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี ไม่อิจฉาริษยา และยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น การร่วมยินดีในความสำเร็จของนักเรียน ชื่นชมผู้ได้บังคับบัญชาเมื่อทำผลงานหรือได้รางวัล 4) อุเบกขา คือ ความวางเฉย วางใจเป็นกลาง ไม่เข้าเติมคนที่กำลังทุกข์ หรือเพเลียงพล้ำ

1.3 ด้านบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานที่ประสบผลสำเร็จ หลักการบุคลิกภาพที่ดีนั้นก็คือ การเป็นบุคคลที่สามารถปรับตัวได้ดี การทำให้ผู้อื่นเกิดความเชื่อมั่นและเกิดความเคารพนับถือ และเป็นภาพลักษณ์ในการทำให้ผู้ปกครอง นักเรียน คนในชุมชน เกิดความศรัทธาและความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการ สร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ร่วมงานและต่อหน่วยงานอื่น

1.4 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงถึงวิสัยทัศน์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คือ 1) ศึกษานโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิผล 2) บริหารบุคคลด้วยหลักกัลยาณมิตร คือ นำรัก นำเคารพ นำยกย่อง รู้จักพูด ไม่ชักนำในทางที่เหลวไหล 3) บริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาล ทำให้เกิดความเสมอภาค มีคุณธรรม โปร่งใส รับผิดชอบ มีส่วนร่วม และเห็นคุณค่า 4) วางแผนการปฏิบัติหน้าที่ของคนในองค์กรให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ 5) การกระจายภาวะผู้นำให้แก่ผู้ร่วมงานในระดับต่าง ๆ ได้มีโอกาสเป็นผู้นำ

1.5 ด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรในหน่วยงาน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม ยิ้มแย้มแจ่มใส รู้จักระงับอารมณ์โกรธ รู้จักนึกถึงจิตใจของผู้อื่น ยึดหลักเอาใจเขามาใส่ใจเรา เป็นผู้มีและปฏิบัติตามศีล 5 ดังนั้น ผู้บริหารควร 1) เข้าใจตนเอง 2) ยอมรับในความแตกต่าง 3) การสื่อสาร 4) การยืมทักทาย 5) การช่วยเหลือ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุตววรรณ เต็มเปี่ยม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 2 โดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับ

ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม ด้านจริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความเป็นผู้นำ (สุดาวรรณ เต็มเปี่ยม, 2553)

3. รูปแบบความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในยุค New Normal จากการศึกษาวิเคราะห์สามารถนำเสนอรูปแบบใน 3 ด้าน คือ

1. รูปแบบด้านการบริหารสถานศึกษา ให้ประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ผู้บริหารต้องมีความรู้รอบด้าน อีกทั้งมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ มีคุณธรรมจริยธรรม เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าตนเอง มีการใช้ความรู้การแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารจัดการ มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ก้าวทันโลกบริหารจัดการด้วยกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีบุคลิกภาพที่น่าเคารพเชื่อถือ และต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ ตลอดจนร่วมสร้างพัฒนานวัตกรรมเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และวัยของผู้เรียน ผู้บริหารจะต้องกล้าเปลี่ยนแปลงมุมมองของตนเอง โดยเริ่มจากการมองตนเองและประเมินการกระทำของตนเองอย่างตรงไปตรงมา เปิดมุมมองทางความคิด ประเมินสถานการณ์หรือการวางแผนล่วงหน้าทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งผู้บริหารต้องประกอบไปด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ 2 ด้าน ดังนี้

1) ด้านคุณธรรมและจริยธรรมผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ได้แก่ (1) เมตตา คือ ความรักความปรารถนาดีของผู้บริหาร (2) กรุณา คือ ความสงสาร กิริยาที่แสดงออกถึงความปรารถนา (3) มุทิตา คือ ความยินดีเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้อื่นได้ดี (4) อุเบกขา คือ ความวางเฉย เป็นกิริยาที่วางใจเป็นกลางต่อบุคคลทั้งหลายในองค์กร

2) ด้านบุคลิกภาพ ควรมีลักษณะที่เข้าถึงได้ง่าย มีความประพฤติดี มีความมั่นใจ รู้เท่าทันเทคโนโลยี มีมารยาท มีทัศนคติที่ดี และรอบรู้ในกฎหมาย และมีแนวคิดและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมได้ตามสถานการณ์ ในทุกยุค ประกอบไปด้วย (1) ภาวะผู้นำ ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้นำจะต้องกล้าเปลี่ยนแปลงมุมมองของตนเอง โดยเริ่มจากการมองตนเองและประเมินการกระทำของตนเองอย่างตรงไปตรงมา และมุมมองทางความคิดจะเปิดกว้าง เมื่อผู้นำมีความกล้าที่จะเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากลำบาก และพยายามรับมือกับสถานการณ์นั้น พร้อม ๆ กับการจัดการกับอารมณ์และความท้าทายที่เกิดขึ้นในยุค New Normal ที่เป็นชีวิตวิถีใหม่ และ (2) ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรในหน่วยงาน ผู้บริหารต้องรู้จักการสร้างวัฒนธรรมขององค์กร ให้ทุกคนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับองค์กร สร้างความรักใคร่สามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จด้วยดี ผู้นำที่สามารถ walk the talk เป็นผู้นำที่ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นคุณค่าของงานที่ทำและมีแรงบันดาลใจที่จะทำงานอย่างเต็มที่ เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงเชิงบวกให้กับตัวเอง องค์กร และสังคม ซึ่งต้อง (1) เข้าใจตนเอง: รู้ว่าอะไรคือจุดอ่อน จุดแข็ง ควรจะปรับแก้จุดอ่อนอย่างไรให้ดีขึ้น ควรจะใช้จุดแข็งของตนให้เป็นประโยชน์อย่างไร ข้อดี ข้อเสีย เป็นต้น (2) เข้าใจผู้อื่น: เมื่อเรารู้จักตนเองอย่างดีแล้ว เราก็ควรที่จะเรียนรู้การรู้จักผู้อื่นด้วยเช่นกัน การเรียนรู้ยัง

หมายถึงการใส่ใจ การรู้จักความสามารถ จุดอ่อน จุดแข็งของผู้อื่น เป็นต้น และ (3) ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล: ควรที่จะเรียนรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. รูปแบบด้านกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นสำคัญในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ยุค New Normal ควรบริหารจัดการดังนี้ (1) วางแผนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง (2) รับฟังปัญหาของครู ผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน (3) ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองเพื่อนำความรู้ไปปรับใช้กับการสอนนักเรียน ผู้บริหารต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด และปฏิบัติจริง ให้ประสบความสำเร็จ 2) ด้านคุณภาพของผู้เรียน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณตามเกณฑ์การคิดวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถอภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและแก้ปัญหา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร มีความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (O-NET) สามารถอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร ยังมีการจัดการเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอีกด้วย เช่นการเรียนออนไลน์ มีทั้งหมด 5 รูปแบบ ได้แก่ ออนไซต์ (On-site) เรียนที่โรงเรียน โดยมีมาตรการเฝ้าระวังตามประกาศของ ศบค. ออนแอร์ (On-air) เรียนผ่าน DLTV ออนดีมานด์ (On-demand) เรียนผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ ออนไลน์ (On-line) เรียนผ่านอินเทอร์เน็ต และออนแฮนด์ (On-hand) เรียนที่บ้านด้วยเอกสาร โดยสถานศึกษาสามารถจัดการเรียนในรูปแบบผสมผสาน

3. รูปแบบด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจอย่างชัดเจน สามารถดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตร และสามารถพัฒนางานวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียน มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อผู้เรียน ควรจัดให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ ที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กระบวนการบริหารและการจัดการเป็นการจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา มีการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจอย่างชัดเจน เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ เพื่อการประเมินคุณภาพ โดยให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการส่งเสริม สนับสนุนและกำกับดูแล สอดคล้องกับสวุมล ราชชนบริบาล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการประกันคุณภาพทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่าสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง ได้มีการเผยแพร่หลักการและนโยบายเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบัน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับนโยบายของทบวงมหาวิทยาลัย มีรูปแบบกระบวนการการประกันคุณภาพการศึกษา 3 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 ประกอบด้วย ระบบกำกับ และระบบตรวจสอบ รูปแบบ

ที่ 2 มีองค์ประกอบเช่นเดียวกับรูปแบบที่ 1 มีการเน้นที่การพัฒนาบุคลากรภายในสถาบันเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่การประกันคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญ รูปแบบที่ 3 มีการกำหนดกรอบแนวคิดเป็นขั้นตอน แบ่งกระบวนการออกเป็น 5 ระยะ คือ ระยะที่ 1 สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคลากรของสถาบัน ระยะที่ 2 จัดตั้งสภาวิชาการขึ้นเป็นองค์กรหลักที่ดูแลเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา และมีการตั้งคณะกรรมการอำนวยการการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อทำหน้าที่ประสานงานนโยบาย ระยะที่ 3 การนำนโยบายสู่แนวปฏิบัติ ระยะที่ 4 การปรับปรุงระบบ ระยะที่ 5 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ นอกจากนี้พบว่า สถาบันมีวิธีดำเนินงานในการจัดประชุมชี้แจงนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบัน จัดตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพของสถาบัน จัดตั้งหน่วยงาน/คณะ/และผู้รับผิดชอบ จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพ กำหนดนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา และนำนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับภาควิชา และกำหนดดัชนีบ่งชี้คุณภาพของมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค ด้านความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ต่อวิธีดำเนินการควบคุมคุณภาพในหน่วยงาน พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อวิธีดำเนินงานด้านหลักสูตรมากที่สุด ส่วนอีก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอาจารย์ ด้านห้องสมุด และแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ ด้านการวิจัย และด้านบริการวิชาการ ให้ความสำคัญ อยู่ในระดับมากองค์ความรู้จากการวิจัย (สุวิมล ราชธนบริบาล, 2541)

องค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัย

องค์ความรู้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในยุค New Normal ดังนี้ โดยสรุปเป็น “DAV MODEL” ดังแสดงในภาพนี้

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผู้บริหารต้องบริหารจัดการให้ผู้เรียน ฝึกให้ผู้เรียนคิดอย่างมีวิจารณญาณ รู้จักการแก้ปัญหา ใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร มีความก้าวหน้าทางวิชาการและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น การเรียนออนไลน์ มีทั้งหมด 5 รูปแบบ ได้แก่ ออนไลน์ (On-site) เรียนที่โรงเรียน โดยมีมาตรการเฝ้าระวังตามประกาศของ ศบค. ออนไลน์ (On-air) เรียนผ่าน DLTV ออนไลน์ (On-demand) เรียนผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ ออนไลน์ (On-line) เรียนผ่านอินเทอร์เน็ต และออนแฮนด์

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยเสนอข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรสร้างความเข้มแข็งต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้น โดยการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง

1.2 สถานศึกษาควรสร้างความยั่งยืนในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับสถานศึกษา โดยการเน้นการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง

1.3 สถานศึกษาควรมีการประยุกต์ใช้แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในแต่ละเขตให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ผลการศึกษาการพัฒนาแบบความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในยุค New Normal แต่ละด้าน ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ด้านที่มีการดำเนินงานในระดับที่ต่ำสุด ควรเพิ่ม PDCA เข้ามาช่วย เป็นต้น

2.2 ด้านที่มีการดำเนินงานในระดับที่ต่ำรองลงมา ควรเพิ่ม PDCA เข้ามาช่วย เป็นต้น

2.3 ด้านที่มีการดำเนินงานในระดับที่ต่ำลำดับต่อมา และการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะเป็นกระบวนการที่ผลักดันให้เกิดการพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาในตัวแปรอื่น ๆ เพื่อให้เห็นความแตกต่าง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียน

3.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น สภาพบริบทของพื้นที่ที่ตั้งของสถานศึกษา และปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาในการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอื่น

3.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เช่น ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการ ภาวะผู้นำด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 พร้อมกฎกระทรวง. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 พร้อมกฎกระทรวง. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2540). ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- สุดาวรรณ เต็มเปี่ยม. (2553). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวิมล ราชธนบริบาล. (2541). การศึกษากระบวนการประกันคุณภาพทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาอุดมศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.